TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta)

2015. gada 21. maijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Direktīva 2006/126/EK — Vadītāja apliecību savstarpēja atzīšana — Aizlieguma periods — Vadītāja apliecība, ko kāda dalībvalsts izsniedz pirms aizlieguma perioda stāšanās spēkā pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī — Citas dalībvalsts atteikuma atzīt pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī izsniegtas vadītāja apliecības derīgumu pamati

Lieta C-339/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberlandesgericht Nürnberg* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 26. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 14. jūlijā, kriminālprocesā pret

Andreas Wittmann .

TIESA (desmitā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Vajda [*C. Vajda*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*] (referents) un E. Juhāss [*E. Juhász*],

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *A. Wittmann* vārdā – *W. Säftel*, *Rechtsanwalt*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *G. Braun* un *N. Yerrell*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Direktīvas 2006/126/EK par vadītāju apliecībām (OV L 403, 18. lpp.) 11. panta 4. punktu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

2 Šis lūgums tika iesniegts kriminālprocesā, kas ierosināts pret *A. Wittmann* par to, ka viņš 2013. gada 16. maijā Vācijas teritorijā vadīja automašīnu bez nepieciešamās vadītāja apliecības.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2006/126 preambulas 2. un 15. apsvērumā ir noteikts:

"(2) Noteikumi par vadītāju apliecībām ir būtiski kopējās transporta politikas elementi, kas palīdz uzlabot ceļu satiksmes drošību un atvieglina tādu personu brīvu pārvietošanos, kuras apmetas uz dzīvi dalībvalstī, kas nav tā pati, kurā izsniegta vadītāja apliecība. Ņemot vērā to, cik svarīgi ir individuāli transportlīdzekļi, tas, ka personai ir vadītāja apliecība, ko pienācīgi atzinusi uzņēmēja dalībvalsts, veicina pārvietošanās un uzņēmējdarbības brīvību. [..]

[..]

(15) Ar ceļu satiksmes drošību saistītu iemeslu dēļ dalībvalstīm būtu jāspēj visiem transportlīdzekļu vadītāju apliecību turētājiem, kas ieguvuši pastāvīgu dzīvesvietu to teritorijā, piemērot savas tiesību normas par transportlīdzekļu vadītāju apliecību atņemšanu, aizturēšanu, atjaunošanu vai anulēšanu."

4 Atbilstoši šīs direktīvas 2. panta 1. punktam dalībvalstu izsniegtas vadītāju apliecības ir savstarpēji atzītas.

5 Minētās direktīvas 11. panta 4. punktā ir paredzēts:

"Dalībvalsts atsakās izsniegt vadītāja apliecību pretendentam, kura vadītāja apliecība citā dalībvalstī ir ierobežota, atņemta uz laiku vai atņemta pavisam.

Dalībvalsts atsakās atzīt jebkuras vadītāja apliecības derīgumu, ko izdevusi kāda cita dalībvalsts personai, kuras vadītāja apliecība izdevējas valsts teritorijā ir ierobežota, atņemta uz laiku vai atņemta pavisam.

Dalībvalsts var arī atteikties izsniegt vadītāja apliecību pretendentam, kura vadītāja apliecība citā dalībvalstī ir anulēta."

Vācijas tiesības

6 Atbilstošās tiesību normas Vācijas tiesībās ir Noteikumi par atļauju personām piedalīties ceļu satiksmē (*Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr – Fahrerlaubnis-Verordnung*) 2013. gada 10. janvāra redakcijā (turpmāk tekstā – "*FeV*").

7 *FeV* 28. panta 1. punktā bija paredzēts princips, ka spēkā esoša Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas Zonas (EEZ) transportlīdzekļa vadītāja apliecība, kas izsniegta citā dalībvalstī, deva tās turētājam tiesības vadīt mehānisko transportlīdzekli Vācijā.

8 Šī panta 4. punktā, ar ko ievieš izņēmumu no šī noteikuma, bija noteikts:

"1. punktā minētās tiesības neattiecas uz tādiem ES vai EEZ vadītāja apliecību turētājiem,

[..]

3. kuriem uz laiku vai uz mūžu tiesa vai administratīva iestāde ar nekavējoties izpildāmu vai galīgu lēmumu atņēmusi transportlīdzekļa vadītāja tiesības Vācijā, kuriem transportlīdzekļa vadītāja tiesības atteiktas ar galīgu lēmumu vai kuriem transportlīdzekļa vadītāja tiesības nav atņemtas tikai tādēļ, ka viņi no tām iepriekš ir atteikušies,

4. kuriem nedrīkst piešķirt transportlīdzekļa vadītāja tiesības galīga tiesas nolēmuma dēļ,

[..].

Pirmā teikuma 3. un 4. apakšpunkts ir jāpiemēro tikai tad, ja šajā daļā minētie pasākumi ir reģistrēti Centrālajā ceļu satiksmes reģistrā un nav tikuši dzēsti, piemērojot Likuma par ceļu satiksmi 29. pantu [..]."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9 Vācijas pilsonis *A. Wittmann* ceļu satiksmes pārbaudes laikā 2013. gada 16. maijā Rotenburgā pie Tauberes [*Rothenburg-ob-der-Tauber*] (Vācija) uzrādīja Savienības vadītāja apliecību, ko viņam bija izsniegušas Polijas iestādes.

10 Vācijas iestādes, uzskatot, ka Polijā saņemtās vadītāja apliecības derīgumu nevar atzīt viņu teritorijā, pret viņu uzsāka kriminālvajāšanu par braukšanu bez vadītāja apliecības. To ieskatā, apsūdzētais nevarēja atsaukties uz Polijas vadītāja apliecību, jo viņš iepriekš ir bijis notiesāts Vācijā, nosakot vadītāja apliecības saņemšanas aizlieguma periodu.

11 Līdz ar to pret viņu tika izvirzīta apsūdzība, un *Amtsgericht Ansbach* (Ansbahas pirmās instances tiesa) 2014. gada 23. janvārī viņam piesprieda cietumsodu uz sešiem mēnešiem par braukšanu bez vadītāja apliecības. Šādi rīkodamās, šī tiesa atzina Vācijas iestāžu nostāju.

12 Runājot par faktiem, kas bija pamatā tiesvedībai iesniedzējtiesā, tā izklāsta, ka 2004. gada 1. decembrī veiktās ceļu satiksmes pārbaudes laikā *A. Wittmann* uzrādīja viltotu Čehijas vadītāja apliecību. *Amtsgericht Lindau* (Lindavas pirmās instances tiesa), kas tajā laikā bija tiesa, kurai bija teritoriālā jurisdikcija, 2005. gada 18. jūlija spriedumā pasludināja vienīgi vadītāja tiesību izsniegšanas aizlieguma periodu, proti, termiņu, kura laikā nedrīkst izsniegt nekādu vadītāja apliecību personai, kurai nav vadītāja apliecības, jo tā šai personai ir atņemta agrāk vai nekad tai nav bijusi. *Amtsgericht Lindau* šādi sprieda tādēļ, ka *A. Wittmann* tika atņemta vadītāja apliecība 2001. gadā.

13 Šis *Amtsgericht Lindau* spriedums kļuva galīgs 2006. gada 14. jūlijā. Izsniegšanas aizlieguma periods sākās 2006. gada 14. jūlijā un beidzās vienu gadu vēlāk, proti, 2007. gada 14. jūlijā. Saskaņā ar Kriminālkodeksu vadītāja tiesību izsniegšanas aizlieguma periods sākas tad, kad notiesājošais spriedums ir kļuvis galīgs.

14 Lai gan pēc *Amtsgericht Lindau* sprieduma *A. Wittmann* nav lūdzis izsniegt jaunu vadītāja apliecību Vācijā, tomēr 2005. gada 14. septembrī Polijā viņš saņēma vadītāja apliecību, proti, pēc 2005. gada 18. jūlija sprieduma pasludināšanas, bet pirms tas kļuva galīgs un pirms sākās vienu gadu ilgais aizlieguma periods.

15 *A. Wittmann* 2009. gada 15. septembrī Rotenburgā pie Tauberes ceļu satiksmes pārbaudes laikā uzrādīja savu Polijas vadītāja apliecību. Ar 2010. gada 4. maija spriedumu viņam par braukšanu bez vadītāja apliecības tika piespriests brīvības atņemšanas sods uz sešiem mēnešiem – sods, ko viņš izcieta.

16 *A. Wittmann* 2013. gada 16. maijā ceļu satiksmes pārbaudes laikā uzrādīja to pašu – šī sprieduma 9. punktā minēto Polijas vadītāja apliecību.

17 *Amtsgericht Ansbach* savā 2014. gada 23. janvāra spriedumā tāpat konstatēja, ka *A. Wittmann* jau ir ticis tiesāts 11 reizes par braukšanu bez vadītāja apliecības. Jo īpaši, ka viņa Vācijas vadītāja apliecība tika atņemta jau 2001. gadā un vēlāk neviena vadītāja apliecība viņam Vācijā nav izsniegta.

18 *A. Wittmann* par šo 2014. gada 23. janvāra spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību *Oberlandesgericht Nürnberg* (Federālās zemes Augstākā tiesa Nirnbergā). Cietumsoda piemērošanas izpilde tika apturēta līdz iesniedzējtiesas sprieduma pasludināšanai.

19 Šaubīdamās par iespējamo pienākumu saskaņā ar Direktīvu 2006/126 atzīt Polijas vadītāja apliecību, *Oberlandesgericht Nürnberg* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/126/EK 11. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka vadītāja apliecības atņemšanai ir pielīdzināma situācija, kad transportlīdzekļa vadītājam netiek atņemtas transportlīdzekļa vadītāja tiesības tikai tādēļ, ka transportlīdzekļa vadītāja tiesības viņam jau ir tikušas atņemtas agrāk un tādēļ viņam nav transportlīdzekļa vadītāja tiesību, un kad vienlaicīgi tiek noteikts, ka šai personai katrā ziņā noteiktu laiku nedrīkst tikt piešķirtas transportlīdzekļa vadītāja tiesības?"

Par prejudiciālo jautājumu

20 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2006/126 11. panta 4. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka pasākums, ar ko dalībvalsts, kas nevar atņemt mehāniskā transportlīdzekļa vadītājam viņa vadītāja apliecību ar pamatojumu, ka uz viņu jau attiecas agrāks nolēmums par vadītāja apliecības atņemšanu, nosaka, ka šai personai katrā ziņā noteiktu laiku nevar izsniegt vadītāja apliecību, ir jāuzskata par vadītāja apliecības ierobežošanu, atņemšanu uz laiku vai atņemšanu pavisam šīs tiesību normas izpratnē, kas tādējādi būtu šķērslis visu citas dalībvalsts izsniegto vadītāja apliecību derīguma atzīšanai pirms šī perioda beigām.

21 *A. Wittmann* uzskata, ka faktiskie apstākļi, kas bija pamatā iepriekšējiem Tiesas spriedumiem šajā jomā, nav salīdzināmi ar šīs lietas faktiskajiem apstākļiem. Viņš, atsaukdamies uz Tiesas judikatūru par savstarpēju vadītāja apliecību atzīšanu (spriedums *Akyüz*, C-467/10, EU:C:2012:112, 46. punkts), norāda, ka šo principu nevajadzētu papildināt ar jauniem izņēmumiem. Viņaprāt, Tiesa ir attīstījusi divus skaidrus izņēmuma gadījumus, proti, dzīvesvietas prasības neievērošana, kam nav nekādas nozīmes pamatlietā, un, otrkārt, ārvalstu vadītāja apliecības saņemšana pēc valsts atļaujas atņemšanas vai aizlieguma perioda laikā. *A. Wittmann* uzskata, ka viņš nav saņēmis savu Polijas vadītāja apliecību aizlieguma perioda laikā, jo šis aizliegums stājās spēkā tikai pēc minētās apliecības saņemšanas.

22 Eiropas Komisija konstatē, ka iesniedzējtiesa ir norādījusi uz līdzībām starp šo lietu un faktiem, kas bija par pamatu spriedumam *Weber* (C-1/07, EU:C:2008:640). Tā uzskata, ka ir jāizvērtē, vai starp šīm divām lietām ir atšķirības, kas pamatotu dažādu juridisko vērtējumu. Tās ieskatā šajā gadījumā to nav, jo *A. Wittmann* attiecībā uz viņa Polijas vadītāja apliecību ir situācijā, ko var salīdzināt ar to, kādā bija tiesājamais lietā, kurā taisīts spriedums *Weber* (C-1/07, EU:C:2008:640).

23 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Direktīvas 2006/126 2. panta 1. punktā, kā arī Padomes 1991. gada 29. jūlija Direktīvas 91/439/EEK par vadītāju apliecībām (OV L 237, 1. lpp.), kas ir Direktīvas 2006/126 priekšgājēja, 1. panta 2. punktā ir paredzēta dalībvalstīs izsniegtu vadītāja apliecību savstarpēja atzīšana bez jebkādām formalitātēm (šajā ziņā skat. spriedumus *Akyüz*, C-467/10, EU:C:2012:112, 40. punkts, kā arī *Hofmann*, C-419/10, EU:C:2012:240, 43. un 44. punkts).

24 Tomēr Direktīvas 2006/126 11. panta 4. punkta otrajā daļā ir paredzēts, ka dalībvalstij ir jāatsakās atzīt jebkuras vadītāja apliecības derīgumu, ko citā dalībvalstī ir ieguvusi persona, kuras vadītāja apliecība pirmās dalībvalsts teritorijā ir ierobežota, aizturēta vai atņemta.

25 No iesniedzējtiesas precizējumiem izriet, ka, pirms *A. Wittmann* 2005. gada 14. septembrī ieguva savu Polijas vadītāja apliecību, *Amtsgericht Lindau* 2005. gada 18. jūlijā viņam bija piespriedusi Vācijas vadītāja apliecības izsniegšanas aizliegumu. Tā kā *Amtsgericht Lindau* spriedums kļuva galīgs 2006. gada 14. jūlijā, aizliegums stājās spēkā tajā pašā dienā un beidzās gadu vēlāk, proti, 2007. gada 14. jūlijā. Turklāt fakti, ar kuriem tiek pamatots vadītāja apliecības izsniegšanas aizliegums Vācijā, tika konstatēti 2004. gada 1. decembrī, proti, pirms tika izsniegta minētā Polijas vadītāja apliecība.

26 Ir jāatgādina, ka lietā, kurā tika taisīts spriedums *Weber* (C-1/07, EU:C:2008:640), runa bija par personu, kura Vācijā bija vadījusi transportlīdzekli narkotisko vielu ietekmē un kurai papildus naudas sodam tika piemērota vadītāja apliecības apturēšana uz vienu mēnesi. Pēc tam par šiem pašiem faktiem viņam tika atņemta Vācijas vadītāja apliecība. Pēc administratīvā lēmuma par vadītāja apliecības apturēšanu, bet pirms šis lēmums bija kļuvis galīgs un pirms vēlākā lēmuma, ar ko tai piemēroja vadītāja apliecības atņemšanu, šī persona bija ieguvusi Čehijas vadītāja apliecību, ko Vācijas iestādes bija atteikušās atzīt.

27 Šajā spriedumā Tiesa uzskatīja, ka Direktīvas 91/439 1. panta 2. punktā, kā arī 8. panta 2. un 4. punktā tiek pieļauts, ka dalībvalsts atsakās savā teritorijā atzīt tiesības vadīt transportlīdzekli, kas izriet no vadītāja apliecības, kura citā dalībvalstī ir izdota personai, kam pirmās dalībvalsts teritorijā ir atņemtas tiesības vadīt transportlīdzekli, kaut arī šī atņemšana ir paziņota pēc minētās apliecības izdošanas, jo tā tika saņemta laika posmā, kad bija pārtraukta pirmajā valstī izdotās apliecības darbība, un gan šī apliecības darbības pārtraukšana, gan minētā apliecības atņemšana ir pamatota ar iemesliem, kas bija otrās vadītāja apliecības izdošanas dienā (šajā ziņā skat. spriedumu *Weber*, C-1/07, EU:C:2008:640, 41. punkts. Skat. arī spriedumu *Apelt*, C-224/10, EU:C:2011:655, 31. punkts).

28 Protams, pamatlietā *A. Wittmann* piemērotie pasākumi atšķiras no *F. Weber* piemērotajiem tā iemesla dēļ, ka *F. Weber* rīcībā, kad viņš Vācijas teritorijā izdarīja attiecīgo pārkāpumu lietā, kurā tika taisīts spriedums *Weber* (C-1/07, EU:C:2008:640), joprojām bija viņa Vācijas vadītāja apliecība, kā tas nebija *A. Wittmann* gadījumā pamatlietā aplūkotā pārkāpuma brīdī. Tomēr apstāklis, ka *A. Wittmann* vairs nebija Vācijas vadītāja apliecības, ko varētu atņemt, neietekmē Direktīvas 2006/126 11. panta 4. punkta otrās daļas piemērošanu. Patiešām, šādos apstākļos aizliegums saņemt jaunu vadītāja apliecību ir jāuzskata par vadītāja apliecības ierobežošanu, atņemšanu uz laiku vai atņemšanu pavisam šīs tiesību normas izpratnē (šajā ziņā skat. spriedumu *Apelt*, C-224/10, EU:C:2011:655, 33. punkts, kurā tiesa ir konstatējusi, ka vadītāja apliecības aizturēšana var tikt uzskatīta par Direktīvas 91/439 8. panta 2. un 4. punktā minēto apturēšanu).

29 Kā norādīja Komisija, šādu pasākumu izslēgšana no Direktīvas 2006/126 11. panta 4. punkta otrās daļas piemērošanas jomas nozīmētu, ka pret personām, kuras ir izdarījušas ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumus un kurām nav vadītāja apliecības, būtu labāka attieksme nekā pret tām, kuras izdarījušas šādus pārkāpumus un kurām ir vadītāja apliecība. Šāds rezultāts būtu pretrunā ceļu satiksmes drošības mērķim, kura nozīme ir uzsvērta šīs direktīvas preambulas 2. un 15. apsvērumā.

30 Ja dalībvalstij būtu pienākums atzīt kādai personai citā dalībvalstī izdotas vadītāja apliecības derīgumu, kamēr pirmajā valstī personai par faktiem, kas notika, pirms otrā valsts izdeva minēto apliecību, ir piespriests vadītāja apliecības saņemšanas aizliegums, tad pārkāpumu izdarītāji, kuri sodāmi ar apliecības atņemšanu, tiktu mudināti ierasties citā dalībvalstī, lai saņemtu jaunu vadītāja apliecību un izvairītos no administratīvām sekām vai krimināsoda par minētajiem pārkāpumiem, un pilnībā grautu paļāvību, ar ko ir pamatota vadītāja apliecību savstarpējas atzīšanas sistēma (šajā ziņā skat. spriedumu *Weber*, C-1/07, EU:C:2008:640, 39. punkts).

31 Apstāklim, ka spriedums, ar ko tika piemērots šis pasākums, kļuva galīgs pēc vadītāja apliecības izsniegšanas otrajā valstī, šajā ziņā nav nozīmes tādēļ, ka šī apliecība tika saņemta pēc šī sprieduma pasludināšanas un ka pamati, ar ko pamatoja minētā pasākuma piemērošanu, pastāvēja attiecīgās apliecības izsniegšanas dienā (šajā ziņā skat. spriedumu *Weber*, C-1/07, EU:C:2008:640, 36. un 41. punkts).

32 Līdz ar to uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2006/126 11. panta 4. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka pasākums, ar ko personas pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts, kas nevar šai personai, kura ir mehāniskā transportlīdzekļa vadītājs, atņemt tās vadītāja apliecību ar pamatojumu, ka uz viņu jau attiecas agrāks nolēmums par vadītāja apliecības atņemšanu, nosaka, ka minētajai personai katrā ziņā noteiktu laiku nevar tikt izsniegta vadītāja apliecība, ir jāuzskata par vadītāja apliecības ierobežošanu, atņemšanu uz laiku vai atņemšanu pavisam šīs tiesību normas izpratnē, kas tādējādi būtu šķērslis visu citas dalībvalsts izsniegto vadītāja apliecību derīguma atzīšanai pirms šī perioda beigām. Apstāklim, ka spriedums, ar ko tika piemērots šis pasākums, kļuva galīgs pēc vadītāja apliecības izsniegšanas otrajā valstī, šajā ziņā nav nozīmes tādēļ, ka šī apliecība tika saņemta pēc šī sprieduma pasludināšanas un ka pamati, ar ko pamatoja minētā pasākuma piemērošanu, pastāvēja attiecīgās apliecības izsniegšanas dienā.

Par tiesāšanās izdevumiem

33 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (desmitā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Direktīvas 2006/126 par vadītāju apliecībām 11. panta 4. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka pasākums, ar ko personas pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts, kas nevar šai personai, kura ir mehāniskā transportlīdzekļa vadītājs, atņemt tās vadītāja apliecību ar pamatojumu, ka uz viņu jau attiecas agrāks nolēmums par vadītāja apliecības atņemšanu, nosaka, ka minētajai personai katrā ziņā noteiktu laiku nevar tikt izsniegta vadītāja apliecība, ir jāuzskata par vadītāja apliecības ierobežošanu, atņemšanu uz laiku vai atņemšanu pavisam šīs tiesību normas izpratnē, kas tādējādi būtu šķērslis visu citas dalībvalsts izsniegto vadītāja apliecību derīguma atzīšanai pirms šī perioda beigām. Apstāklim, ka spriedums, ar ko tika piemērots šis pasākums kļuva galīgs pēc vadītāja apliecības izsniegšanas otrajā valstī, šajā ziņā nav nozīmes tādēļ, ka šī apliecība tika saņemta pēc šī sprieduma pasludināšanas un ka pamati, ar ko pamatoja minētā pasākuma piemērošanu pastāvēja attiecīgās apliecības izsniegšanas dienā.

[Paraksti]